



ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Č. j.:	ZSOplL/2019 -11/6
Vypracovala:	Eva Klobušníková, vedoucí vychovatelka
Schválil:	Mgr. Hynek Kalhous, ředitel školy
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	2. září 2019
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	2. září 2019

Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.

Zájmové vzdělávání, které provádí školní družina, probíhá především vlastní činností účastníků, jejich interakcí s okolím a získanou vlastní zkušeností.

Základním prostředkem práce v družině je hra, která nabízí možnosti vstupu do nejrůznějších rolí, situací, vztahů a odehrává se ve skutečném či navozeném prostředí. Vše má být založeno na přímých zážitcích z činnosti, vycházející částečně z individuální volby, dětské zvědavosti, potřeby zaměstnávat se, bavit se a komunikovat.

1. Identifikační údaje

Školní družina je součástí Základní školy v Opatovicích nad Labem.

Základní škola Opatovice nad Labem, okres Pardubice
Školní 247
53345 Opatovice nad Labem
IČO: 60158387
ředitel školy: Mgr. Hynek Kalhous
telefon 466941278
telefon ŠD: 605 352 342
e-mail: skola@zsopatovice.cz

Zřizovatel školy:

Obec Opatovice nad Labem
Pardubická 160
53345 Opatovice nad Labem
IČO: 00274011

2. Cíle ŠD

- Vytváření pracovních a režimových návyků
- Výchova ke zdravému životnímu stylu
- Formování životních postojů
- Zvyšování sociálních kompetencí
- Citlivě vnímat prostředí a přírodu
- Rozvíjení slovní zásoby, schopnosti vyjadřovat se a naslouchat
- Vedení účastníků k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, učit je žít společně s jinými lidmi
- Kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- Posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování, vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy
- Rozvíjení schopností účastníků, uplatňování osvojených vědomostí a dovedností, vlastní prožitek dětí
- Posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- Prevence sociálně patologických jevů – drogy, alkohol, kouření, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus
- Rozvíjení a posilování zájmů účastníka o využívání volného času, získávání nových poznatků, zkušeností, dovedností i návyků
- Upevňování hygienických návyků, v jídelně dbát správného stolování

3. Klíčové kompetence

Pojem kompetence je chápán jako souhrn znalostí, schopností a praktických dovedností a s nimi souvisejících postojů i hodnotových orientací, které jsou předpokladem k výkonu činností.

3.1. Kompetence k učení

Účastník se učí s chutí, započatou práci dokončí, vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, umí kriticky zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale i vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané poznatky dává do souvislostí, zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

3.2. Kompetence k řešení problémů

Účastník si všímá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a plánuje řešení problému, při řešení situací nachází shodné, podobné a odlišné znaky, hledá různé způsoby řešení, ověřuje prakticky správné řešení problémů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně přichází s novým řešením, je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám – je flexibilní, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, je iniciativní a podnikavý. Započaté činnosti dokončuje, v případě obtíží je při jejich překonávání houževnatý.

3.3. Komunikativní kompetence

Účastník ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže promluvit na veřejnosti, účinně se zapojuje do diskuse, umí řešit konflikty, dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí řečí, gestem i dalšími prostředky. Umí se v něm vyjádřit i písemně. Nezapomíná, že ke správné komunikaci také přísluší naslouchání druhým. Využívá informační a komunikační prostředky, z předkládaných informací si vybírá. Komunikuje kultivovaně.

3.4. Sociální a interpersonální kompetence

Účastník se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je solidární. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém- ovládá a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

3.5. Občanská kompetence

Účastník si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých, chová se odpovědně i s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské).

3.6. Kompetence k trávení volného času

Účastník umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování), umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

4. Délka a časový plán

Délka

Vzdělávací program školní družiny je sestaven na dobu tří let, protože nám ŠD navštěvují děti z 1. – 3. ročníku

Časový plán

Obsahuje výběr možných činností, ze kterých budou vychovatelky aktuálně vybírat dle konkrétních potřeb a situací. V každém roce bude činnost přizpůsobena věkové skupině účastníků v oddělení a nabídnuta jiná metoda práce. Získané poznatky z předchozích let budou prohlubovány a rozšiřovány.

Přílohou je aktuální roční plán školní družiny, kde jsou konkrétní činnosti rozděleny do jednotlivých měsíců.

Podmínky přijetí účastníků do ŠD, průběhu a ukončování vzdělávání

Účastníky přihlašují do školní družiny zákonní zástupci v den zahájení školního roku. O přijímání účastníků do ŠD rozhoduje ředitel školy na základě řádně vyplněné přihlášky. Účastníci jsou přijímáni na jeden školní rok. Docházka může být během roku kdykoliv ukončena odhlášením účastníka zákonným zástupcem písemnou formou. O ukončení docházky se nevydává žádný doklad.

5. Činnosti ve školní družině

Pravidelná činnost – každodenní zájmové činnosti

Příležitostné akce – výlety, karneval, besídky

Spontánní aktivity – klidové činnosti po obědě, ranní a koncové činnosti

Odpočinkové činnosti – poslechové činnosti, individuální hry, i aktivní odpočinek
(rekreační činnosti)

Příprava na vyučování – didaktické hry, tematické vycházky, kvízy, rébusy

Metody práce

- skupinová práce (dvojice nebo větší skupina)
- individuální práce
- praktické činnosti
- rozhovory, besedy, dialog
- výlety
- exkurze
- soutěže – sportovní, přírodovědné, vědomostní
- hry – pohybové, stolní, společenské, tvořivé, námětové, vědomostní, didaktické
- výklad

- diskuse
- pozorování
- vyprávění
- dramatizace
- práce s encyklopediemi, časopisy, knihami
- vycházky
- dílny
- kvízy, křížovky, doplňovačky, rébusy
- multimediální výchova
- poznávání rostlin, přírodnin a živočichů

6. Vzdělávací obsah

Vychází zejména ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Kompetence:

Spektrum, které nabízejí jednotlivé činnosti, je většinou širší a přesahuje vždy rozsah jedné kompetence. Zvolenou aktivitu budeme většinou rozvíjet či posilovat ne jednou, ale celou skupinou kompetencí.

Členění:

1. Místo, kde žijeme
2. Lidé kolem nás
3. Lidé a čas
4. Rozmanitosti přírody
5. Člověk a jeho zdraví

1. Místo, kde žijeme

U nás doma: povídání o životě naší rodiny, o našem domě, jak trávíme společný volný čas, co kdo doma dělá, tematické malování

Škola: poznáváme školu, okolí, kdo tu pracuje, kreslíme, besedujeme

Cesta do školy: vycházky, poznávání dopravních značek a prostředků, soutěže ve znalostech z dopravní tematiky, hrajeme si na dopravním koberci, jsme chodci, cyklisté, hrajeme hry

Naše obec: poznáváme současnost, historii, místní tradice, regionální pověsti – Opatovický poklad, Kunětická hora, služby a firmy v obci, zajímavá místa, povídáme si o práci v obci

Jsem Čech: prohlédneme mapu, naše republika, kraj, naši sousedé, hlavní město

2. Lidé kolem nás

Rodina:	vztahy a výročí, dárky pro své nejbližší
Kamarádi:	učíme se toleranci, vytváření kladného vztahu ke spolužákům, radosti ze spolupráce, pozitivního klimatu v oddělení
Všude žijí lidé:	osvojování a dodržování základů společenského chování (pozdravení, kultivovaná komunikace, slovní i mimoslovní), umění naslouchat
Svátky a oslavy:	advent, Vánoce, masopust, Velikonoce, Den matek, Halloween, MDD – seznamujeme se s historií, zvyky, výrobky k tématům, dárky
Jak se správně chováme:	v rodině, škole, při sportovních a kulturních akcích, v kolektivu dětí i dospělých, v dopravních prostředcích, správné stolování, prvky mediální výchovy (povídáme si, co děti viděly v televizi, co četly)

3. Lidé a čas

Náš denní režim:	správné dodržování, rozlišujeme povinnosti a zábavu, besedujeme
Měříme čas:	ukazujeme různá měřidla času, kreslíme, procvičujeme znalost hodin
Jak se mění lidé:	když jsme byli malí, jak žili naši předkové, putování časem, kroniky, řemesla, besedujeme, prohlížíme encyklopedie, povídáme si, malujeme, vystavujeme fotografie, obrázky, navštěvujeme historická místa

4. Rozmanitosti přírody

Příroda kolem nás:	živočichové, mláďata, rostliny, les, louka, voda, neživá příroda – kameny tematické vycházky, pobyty v přírodě sběr přírodnin, výrobky z přírodních materiálů, péče o pokojové rostliny, didaktické hry, práce s knihou, encyklopedií
Roční období:	výrobky, svátky, besedy, vycházky, četba týden, měsíc, rok
Počasí:	pozorování změn, pranostiky, výtvarné ztvárnění
Ochrana životního prostředí, ekologie, třídění odpadu, léčivé rostliny, Den Země	

5. Člověk a jeho zdraví

Poznáváme své tělo:	kvízy, smyslové hry
Zdravý životní styl:	čistota, otužování, navštěvujeme lékaře – dramatizace, dodržování režimu – jídelníček – příprava svačiny
Pečujeme o svůj vzhled:	oblečení a ošacení, správné hygienické návyky, kosmetika

První pomoc:	lékárnička, důležitá telefonní čísla – nácvik jednoduchého ošetření poranění, jak vyhledat pomoc, nácvik volání na tísňové linky – hra s telefonem
Každodenní pobyt venku:	na hřišti, družinovém koutku, relaxace při hudbě, tělovýchovné chvílky
Sportujeme:	pohybové a míčové hry, překonávání přírodních překážek, zimní radovánky, sportovní olympiáda a soutěže
Příroda léčí:	sběr léčivých bylin, jejich využití, poznáváme nebezpečné a jedovaté rostliny

7. Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníků nadaných

Účastníkům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Zaměřit se na užší spolupráci s třídní učitelkou a zákonnými zástupci.

Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmu. Nedovolit jejich vyčlenění z kolektivu.

8. Charakteristika školní družiny

Školní družina má tři oddělení, která navštěvují žáci 1. – 3. třídy.

Provoz družiny

Družina je v provozu ráno před vyučováním od 6.¹⁵ hod. do začátku vyučování, a po skončení vyučování do 16.30 hodin.

Školní družina se nachází v areálu školy. Pro každodenní činnost využíváme vlastních prostor, každá družina má svoji místnost.

V ranní družině probíhají většinou odpočinkové a rekreační činnosti. Účastníci využívají stolní hry, hračky, stavebnice, čtou si a prohlížejí knížky a časopisy, poslouchají pohádky a písničky, kreslí, vystřihují. Dle zájmu účastníků zařazujeme i další aktivity (TV chvílky, společné hry, drobné vyrábění, atd.)

Oděv a obuv si účastníci ukládají do šatny. Na obědy chodíme společně. Pitný režim je v družině zabezpečen.

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

V každém oddělení je část místnosti pokryta kobercem, kterého účastníci využívají zejména ke hře se stavebnicemi, při rozhovorech, při odpočinkových činnostech. Pro rukodělné a jiné zájmové činnosti je část vybavena stolky a židličkami.

Pro herní činnosti si mohou účastníci vybírat stavebnice, hračky, stolní hry, pexesa, kvarteta. Vše je umístěno tak, aby si je mohly brát i ukládat samostatně a máme stanovená pravidla pro jejich využívání.

Knihovnička je vybavena dětskými knížkami různého žánru, časopisy, brožurami s hádankami a kvízy.

V každé družině máme potřeby pro výtvarnou činnost – voskovky, pastelky, vodové barvy, tuše, papíry. Další materiál je průběžně dokupován.

Pro poslechové činnosti používáme CD přehrávač. Oddělení jsou vybavena televizory a DVD.

Pro svoji potřebu můžeme využívat tělocvičnu, školní hřiště s basketbalovým košem a družinový koutek, který je přístupný přímo ze školní družiny s pískovištěm, houpačkami, prolézačkami.

Pro aktivitu venku si účastníci mohou vybrat sportovní náčiní – různé druhy míčů, švihadla, skákací gumy, lana, obruče, pálky na tenis, badminton a hračky na písek. Tyto pomůcky ukládáme v zahradním domku.

Pro uložení materiálu využíváme sklad ŠD.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Všechny vychovatelky, které pracují ve školní družině, splňují odpovídající pedagogické vzdělání v souladu se zákonem č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů v platném znění.

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Úplata za školní družinu je stanovena na 200 Kč za kalendářní měsíc, poplatek se platí ve dvou splátkách (září - prosinec 800,- Kč, leden - červen 1200,- Kč). Termínem úhrady uvedené částky je **30. září, 31. leden**. Zákonný zástupce provede úhradu bankovním převodem na účet 30015-1205504389/0800, variabilní symbol 100 a do zprávy pro příjemce uvede jméno a příjmení dítěte.

Vedoucí vychovatelka pravidelně kontroluje placení úhrady v součinnosti s ekonomkou školy, pokud jsou rodiče v prodlení s placením, jedná s nimi. Pokud rodiče nereagují na ústní výzvy, prokazatelným způsobem je písemně upozorní na jejich povinnost.

Ředitel školy rozhoduje o snížení nebo prominutí úplaty za školní družinu, dle §11 vyhlášky č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

9. Evaluační plán

a. Vnitřní evaluace činnosti ŠD

- průběžná – sebehodnocení práce každé vychovatelky
- týmová – kolektiv vychovatelek
- vedení školy (pozorování, hospitace, kontroly).

b. Vnější evaluace ŠD

- zpětná vazba ze získaných informací od rodičů (dotazník 1x za dva roky)
- rozhovory s dětmi.

10. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků

Jelikož školní družina tvoří jeden správní celek se školou, bezpečnost a ochrana zdraví účastníků bude zajišťovat právě ona jako celek.

Účastníci jsou na začátku školního roku seznámeni s vnitřním řádem ŠD a poučeni o bezpečném chování (při pobytu v ŠD, na chodbách, schodišti, šatnách, při přechodech ze tříd a do jídelny, ve ŠJ, při pobytu na ŠH, při vycházkách, před prázdninami) a je proveden zápis do třídní knihy. Poučení jsou prováděna během celého školního roku. Účastníci i jsou stále upozorňováni na možná rizika úrazu.

Hygienické podmínky:

- vhodná struktura režimu účastníků v družině s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí užívaných prostor družiny – vybavení, světlo, teplo, čistota, větrání
- ochrana účastníků před úrazy
- dostupnost prostředků první pomoci, kontakt na lékaře

Psychosociální podmínky:

- vytvářet v kolektivu účastníků příznivé sociální klima (spolupráce, tolerance, pomoc druhému)
- ochrana účastníků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.